

d'aquell jove excepcional», MrnVayreda (*Sang Nova* II, iv, 127). «Jo, que sota l'aparença d'una mosca morta, era un xic *arruixada*, quan el perdiem de vista entre el remol de la gent, m'aturava i girava el cap», Coromines (*Llàgrimes de St. Llorenç*, II, viii, 131: així ja en l'autògraf, si bé sembla que primer havia escrit *arruixada*); i, d'altra banda, «la pruija púdica que, en els dies *arruixats* de l'adolescència, fa posar les galtes com una rosa», id. (*La dona lletja* IV, en *A recés*, 173); «viglava molt la pubilla ---, y ella, que era bulliciosa y *arruixadota* de natural, s'havia hagut de donar un punt a la llengua, i comportar-se com una padrina de seixanta anys, per no perdre el bon partit», VCatalà (*Ombriwoles*, B. Pop. Avenç XVII, 68); «De vegades s'hi *arjús* alguna llebre» 's'hi llança bruscament' sento en el Montseny (Riells, 1964) Isoladament trobem un oc. ant. *rauchós* «un lop *rauchós* lo agafet», en la *V. de S. Flors* (Douat CXXXIII, f° 276, citat per Rayn. fora del seu ordre alfabètic, vol III, 414b), del qual hauríem de tenir més informació per poder-ne fer gaire cas.

Raixar 'esqueixar' castellanisme local de Llíria (Escrig, no Lab 1840-88) *Raixat* 'ratllat, reixat', V. *reixa Raixibe* = cast. *arrecife* 1332 (més fidedigna aquesta terminació segons Toda i DAG; que Lab. i Alcm deformen com *raixiba* i Bulbena com *revixa*), arabisme rar, del mateix origen que el cast. ARRECIFE (DCEC/DECH) *Raixma*, V. *raima Raixo*, V. *raixa Raixola*, *tocar* ~ (DAG), deu ser mal llegit per *tocar ruixola* (a quasi igual a u en un tipus de lletra de c. 1800), V. *ruixó* (res a veure, naturalment, amb *rajola* a desgrat de Griera i Alcm) *Raixort*, V. *reixort* (SORTIR) *Raixós*, V. *raixa Raja*, no existeix (V. *raixa*) *Rajà*, accentuació bàrbara per *raja* m. (així port. i if.), del scr. *rájab* 'reietó hindú'

RAJADA, derivat romànic del ll. RAIA id. □ 1.ª doc: 1300.

L'InvLC n'aplega cinc testimonis en docs. des de 1300 a 1440. Alcm el troba en el *Llibre de Contemplació* de Lluïl, que hom sol datar de c. 1273, però no havent-n'hi més que un passatge no és segur que no sigui cosa del copista del S. xiv. «*Rajada*: raia», OPou, *TbPu*, 65. El DTØ introdueix «*raja* o *rajada*» en la seva ed. de 1670, però el primer, essent un hapax en català, és molt suspecte de no ser més que un calc del cast. *raya* L'altre m'és conegut de Bna. («té un fetge com una *řazádá*»), Maresme i en general totes les terres catalanes A les Illes sona amb *-i-*: «*reijada*: pez *raya*» Eiv. (PzCabrt), JnCastelló (*Ibiza y Formentera*, 118). I en noms de lloc mall., com *Es Morro de sa řazádá* vora el Port d'Andratx (1964), *Cala-Rajada* gran platja i població vora Capdepera-Artà.

La derivació en *-ada* sembla que s'explica per l'escotadura que divideix les seves aletes ventrals, donant així la impressió d'un participi d'un verb que significués 'ratllada' o 'fesa'. Per a una discussió entre Rohlf i Bertoldi, sobre si en llatí fou o no fou d'origen etrusc, veg DCEC/DECH, RAYA

DERIV : *Rajadada Rajader. Rajadí.*

Rajada, V. també *raig* i *rai* *Rajadis*, *-issa*, V. *raig Rajalla*, V. *ragea* (ADRAGEA) *Rajament*, *rajaplo-*
ma, rajar, rajarinc, V. *raig Rajol*, V. *rajola* i *raig*

RAJOLA, mot peculiar del català i de l'hispano-àrab *lağúra* (pron. *lağóra*): aquest ve probablement de l'àr. clàssic *al-'ağúr(r)* 'la rajola', mot manllevat del persa *agur*; però els detalls del canvi de *al-'ağúr(r)* en *lağúra*, i del d'aquest en *rajola*, no estan prou estudiats per assegurar que no hi hagi combinació amb un mot d'origen romànic. □ 1.ª doc: 1284.

En l'Ordonament dels forns teulers dictat pels cònsols de Perpinyà (Alart, RLR iv, 362) «adordonaren --- que tot hom qui obra del mester de teularia --- değa fer --- los cayrós e les teules de aytal motle ---; item, que negú teuler --- no gaus metre violes [nota: «briques ou tuiles de petite dimension»] ni *raioles* a neguna fornada, part los ditz 10 sostres de cayrós e 2 sostres de teules».¹ En l'InvLC en dóna (s. v.) altres quatre cites en docs. d'entre 1334 i 1416, més un altre de 1416, data a Elna, i un 1560; amb valor col·lectiu s. v. *suficient*: «*raçola* tenia bona e *suficient*», doc. de 1369.

No menys en docs. de la zona del cat. central: «Que negun *rajoler*, en los meses de noembre, decembre, janer e febrer, no puxen coure, per rahó de la glaça qu fa en aquell temps, *raioles* de pahiment, ans aquelles hagen a fer e coure en altres temps del any» en un doc. dels anys 80 del S. xiv (Arx. Mun. Bna., coll. de *Bandos*, 1380-91), 10vº. «Manant-vos encara que prestament façats fer, si de feta no n trobats, 4 mil *raioles*, és a saber, mil blanques, 800 morades» en una carta del 3.º quart o mj. S. xiv (p. p. Coroleu, *Docs. Hist*, Col. de *Cartes*, 24). «Aquesta Roma és cap de totes les ciutats: los seus edificis són de *reçola* e teula: per què, és dita *Later<a>ms*, que vol dire *reçolenc[ha]*», citat de l'Atlas català de 1374 pel TdF. «Cent *reioles* per tapar los <f>ons de la volta major» Bna. 1418 (CaCandi, *MiscHistCat*. II, 219); «--- Girardo, qui ns ha duytes 400 *raioles* e un fero ab 12 gubells», carta de 1403, «*dada*» pel rei Martí «en Segorb» (A. I. E. C. v, 526 43).

No cal donar més dades de docs., perquè el DAG n'afegeix bastantes des de 1500, i Alcm sense context en cita de les principals regions de la llengua: en un doc. mall. de 1309, un de Bna. de 1375, i dos (1374, 1382) que potser també ho són si no són valencians. De més a més, amb valor col·lectiu («certa quantitat de *rajola*», «calç e *rajola* e guix») a Bna. any 1405, que semblen d'un mateix doc. referent al palau de l'Hospital.

Eiximenis, repetidament, en particular en els seus tractats del *Regiment* (de Prínceps, de la Cosa Pública). «Nemroth --- deus saber que él fonc lo primer qui trobà de coure *rajola* ---», «Obra --- de terra que s fa a Paterna e a Carçre, així com jarres --- terraços, scudelles, cresols, librells, *raioles*, teules ---» (NCl, 32 28). «No contenta de aver bella cara assau --- la